

DECIZIE
În numele Legii
mun. Chișinău

03 aprilie 2019
Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău
Avînd în componența sa:
Președintele ședinței
Judecători
Grefier
Cu participarea:
Procurorului
Avocatului
Inculpatului
Reprezentantului părții civile

Pleșca Ion
Negru Maria și Spoială Alexandru
Ursache Dorin

Devder Djulieta
Timbur Sergiu
Ungureanu Constantin
Popa Ion

examinând în ședință de judecată publică, în ordine de apel, cererea de apel declarată de către procurorul în Procuratura raionului Nisporeni, Diaconu Teodor declarat împotriva sentinței Judecătoria Ungheni din 24 aprilie 2018, pe cauza penală de învinuire a lui:

Ungureanu Constantin XXXXX, născut la XXXXX, domiciliat în XXXXX, moldovean, cetățean al Republicii Moldova, căsătorit, studii medii speciale, nespus militar, primar al com. Vărzărești, fără antecedente penale,-

de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b), d) Cod penal al Republicii Moldova

Cauza s-a aflat în procedură:

- În instanța de fond din 05 mai 2017 până la 24 aprilie 2018;
- În instanța de apel din 21 mai 2018 până la 18 septembrie 2018;
- În instanța de recurs din 26 noiembrie 2018 pînă la 12 februarie 2019;
- În instanța de apel din 18 martie 2019 pînă la 03 aprilie 2019.

Procedura de citare legal executată.

Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, -

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoria Ungheni din 24 aprilie 2018, cauza penală privindu-l pe Ungureanu Constantin, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) și d) Cod penal a fost încetată, cu atragerea acestuia la răspunderea contravențională pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 313 Cod Contravențional și încetarea procesului contravențional în temeiul art. 30 din același Cod, din motivul expirării termenului de prescripție.

Acțiunea civilă înaintată de Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului a Republicii Moldova a fost respinsă, ca nefondată.

2. Pentru a se pronunța cu sentința în cauză, prima instanță a constatat că, lui Ungureanu Constantin i-a fost incriminat, prin actul de sesizare a instanței, comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin.(3) lit. b) și d) Cod penal, precum că, deținând funcția de primar al comunei Vărzărești, în temeiul hotărârii Judecătoria Nisporeni din 6 iulie 2015 privind confirmarea legalității alegerilor locale turul II din 28 iunie 2015, circumscripția electorală 23/21 Vărzărești, r-nul Nisporeni, fiind persoană cu funcție de demnitate publică, conform art. 123 alin. (3) Cod penal, care prin numire a fost autorizată și investită de stat să presteze în numele acestuia și să îndeplinească activitatea de interes public, acționând contrar atribuțiilor acordate prin Legea cu privire la administrația publică locală nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006, a comis fapta prejudiciabilă prevăzută de legea penală în următoarele circumstanțe.

În luna decembrie, anul 2015, acționând cu intenție directă, în lipsa a careva documente oficiale care i-ar fi permis exploatarea și extragerea zăcămintelor minerale utile (nisip), încălcând prevederile art. 29 lit. g) al Legii nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală potrivit căreia: „*primarul exercită în teritoriul administrat următoarele atribuții de bază și anume răspunde de administrația bunurilor domeniului public, în limitele competenței sale*” și prevederile art. 35 alin. (1) din Codul subsolului potrivit cărora: „*Activitățile de extragere a substanțelor minerale utile sau apelor minerale naturale și potabile sunt supuse licențierii în conformitate cu Legea nr. 45-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător și pot fi desfășurate de către beneficiarii subsolului, care întrunesc și respectă cerințele prezentului cod și ale legislației*”, a eliberat lui Baraboi A. un certificat semnat și ștampilat cu ștampila primarului comunei Vărzărești, r-nul Nisporeni, conform căruia primăria acestei comune permite excavarea nisipului pentru amenajarea unei plaje al iazului public.

În continuare, în baza acestui certificat, interpretat ca fiind legal, Baraboi A. a angajat persoane care dispun de tehnică de excavare și transportare a nisipului și a organizat extragerea și transportarea zăcămintelor minerale utile (nisip) din cariera neautorizată din sat. Șendreni, r-nul Nisporeni la iazul proprietatea privată din com. Vărzărești, regiunea „Deluț”, până la momentul când au fost depistați de către organele de poliție.

Conform raportului Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale nr. 509/9 din 16.05.2016, prejudiciul cauzat mediului în urma extragerii ilicite a substanțelor minerale utile (nisip) din cariera neautorizată din s. Șendreni, r-nul Nisporeni, conform situației de la 11.05.2016 este în sumă de 387 938 de lei.

Pe baza stării de fapt expuse supra, acțiunile inculpatului de către procuror au fost încadrate juridic în baza art. 328 alin.(3) lit. b) și d) Cod penal, excesul de putere, adică depășirea în mod vădit a limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege de către o persoană cu funcție de demnitate publică, soldate cu cauzarea de urmări grave intereselor publice.

3. Nefiind de acord cu sentința Judecătoria Ungheni din 24 aprilie 2018, procurorul în Procuratura raionului Nisporeni, Diaconu Teodor, în termen, a declarat apel împotriva acesteia, solicitând admiterea apelului, casarea sentinței instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit

modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul Ungureanu Constantin să fie recunoscut culpabil de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin.(3) lit. b) și d) Cod penal și să fie condamnat la 6 ani închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în administrația publică pe un termen de 10 ani, cu admiterea acțiunii civile în sumă de 387 938 de lei.

3.1 În motivarea cererii declarate, apelantul a invocat că, prima instanță a reîncadrat incorect acțiunile inculpatului în baza art. 313 Cod Contravențional.

3.2 Instanța deși în motivarea sentinței a stabilit elementele infracțiunii, eronat a exclus ca probă raportul nr. 09-21-003 din 16.05.2016 al Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale, conform căruia prejudiciul cauzat mediului în urma extragerii ilicite a substanțelor minerale utile (nisip) la 11.05.2016, constituia sumă de 387 938 de lei.

3.3 La 08.08.2004, Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale a adoptat Instrucțiunea privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul nerespectării legislației privind subsolul, care a fost publicată la 22.10.2004 în Monitorul Oficial nr. 189, unde în punctele 1-4 este expres prevăzut că: „Instrucțiunea este elaborată întru executarea următoarelor acte legislative: Legea nr. 1515-XII din 16.06.1993 privind protecția mediului înconjurător, art.2; Codul subsolului nr. 1511-XII din 15.16.1993; Legea nr.1540-XIII din 25.02.1998 privind plata pentru poluarea mediului, art. 4 și 5; Legea nr.1102-XIII din 06.02.1997 cu privire la resursele naturale, art. 5 (f); Legea nr.851-XIII din 29.05.1996 privind expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului înconjurător, art.4 (e)”.

3.4 Instrucțiunea nominalizată se extinde asupra persoanelor fizice și juridice (naționale și străine), care încalcă legislația în domeniul protecției mediului înconjurător și resurselor naturale și este obligatorie pentru inspectorii ecologici de stat, servind ca bază normativă în evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul nerespectării legislației privind subsolul;

3.5 -prejudiciul cauzat mediului înconjurător în rezultatul nerespectării legislației privind subsolul se compensează de persoanele fizice, juridice naționale și străine, în mărimea deplină fără aplicarea normativelor de micșorare a cuantumului plății.

3.6 Instanța eronat nu a admis această probă, or legislația procesual-penală prevede expres cazurile de neadmitere a probelor în art. 94 alin. (1) CPP, însă acestea cauzei date nu-i sunt incidente.

3.7 Nu au fost apreciate corect declarațiile martorului Tonu M., care în calitate de expert a întocmit raportul nr. 09-21-003 din 16.05.2016 și în ședință a confirmat legalitatea procedurii de evaluare a prejudiciului cauzat mediului.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 18 septembrie 2018, apelul procurorului a fost admis, inclusiv din oficiu, în temeiul art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, fiind casată integral sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care procesul penal pornit în privința lui Ungureanu Constantin, în baza art. 328 alin. (3) lit. b), d) Cod penal, a fost încetat, pe motiv că fapta comisă de acesta constituie contravenția prevăzută de art. 313 Cod Contravențional, totodată fiind încetat și procesul contravențional din motivul expirării termenului de prescripție a răspunderii contravenționale prevăzut de art. 30 Cod Contravențional.

Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de apel, procurorul a contestat decizia cu recurs ordinar solicitând casarea integrală a acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare.

Prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 12 februarie 2019 a fost admis recursul ordinar declarat de procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Moraru Constantin, casată total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 18 septembrie 2018, în cauza penală privind-l pe Ungureanu Constantin XXXXX, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

5. În ședința instanței de apel, procurorul participant la proces Devder Djulieta a pledat în fața Colegiului penal pentru admiterea apelului declarat în sensul formulat.

Avocatul Timbur Sergiu în interesele inculpatului Ungureanu Constantin, cît și inculpatul Ungureanu Constantin au solicitat respingerea apelului declarat de către partea acuzării.

Reprezentantul părții civile Popa Ion în ședința instanței de apel a solicitat admiterea cererii de apel și a acțiunii civile, cu încasarea de la inculpat a prejudiciului cauzat mediului în sumă de 387 938 lei.

6. Colegiul penal audiind opiniile participanților la proces, cercetând materialele cauzei penale date, a ajuns la concluzia de a admite cererea de apel declarată de către procurorul în Procuratura raionului Nisporeni, Diaconu Teodor, cu casarea totală, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, a sentinței Judecătorei Nisporeni din 24 aprilie 2018 și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

În conformitate cu art. 400 alin. (1) Cod procedură penală, sentințele pot fi atacate cu apel în vederea unei noi judecări în fapt și în drept a cauzei, cu excepția sentințelor pronunțate de către instanțele judecătorești privind infracțiunile pentru a căror săvârșire legea prevede exclusiv pedeapsă non-privativă de libertate.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 414 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal.

Iar în temeiul art. 415 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: 1) admite apelul, casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art. 409 alin. (2), și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță.

În temeiul celor relevate supra, Colegiul penal conchide că instanța de fond eronat a constatat starea de fapt și de drept a acțiunilor săvârșite de inculpatul Ungureanu Constantin, iar probele examinate, în conformitate cu prevederile art.101 din Codul de procedură penală, nu au fost apreciate din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, inclusiv în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel, Colegiul penal reține, că potrivit actului de învinuire, *Ungureanu Constantin, se învinuiește că* deținând funcția de primar al comunei Vărzărești, în temeiul hotărârii Judecătorei Nisporeni din 6 iulie 2015 privind confirmarea legalității alegerilor locale turul II din 28 iunie 2015, circumscripție electorală 22/21 Vărzărești, raion Nisporeni, fiind posesor și funcția de demnitate publică, conform art. 123 alin.

nume 2015, circumscripția electorală 25/21 Vărzărești, r-nul Nisporeni, în persoana cu funcție de demnitate publică, conform art. 125 art. (3) Cod penal, care prin numire a fost autorizată și investită de stat să presteze în numele acestuia și să îndeplinească activitatea de interes public, acționând contrar atribuțiilor acordate prin Legea cu privire la administrația publică locală nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006, a comis fapta prejudiciabilă prevăzută de legea penală în următoarele circumstanțe.

În luna decembrie, anul 2015, acționând cu intenție directă, în lipsa a careva documente oficiale care i-ar fi permis exploatarea și extragerea zăcămintelor minerale utile (nisip), încălcând prevederile art. 29 lit. g) al Legii nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală potrivit căreia: „*primarul exercită în teritoriul administrat următoarele atribuții de bază și anume răspunde de administrația bunurilor domeniului public, în limitele competenței sale*” și prevederile art. 35 alin. (1) din Codul subsolului potrivit cărora: „*Activitățile de extragere a substanțelor minerale utile sau apelor minerale naturale și potabile sunt supuse licențierii în conformitate cu Legea nr. 45-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător și pot fi desfășurate de către beneficiarii subsolului, care întrunesc și respectă cerințele prezentului cod și ale legislației*”, a eliberat lui Baraboi A. un certificat semnat și ștampilat cu ștampila primarului comunei Vărzărești, r-nul Nisporeni, conform căruia primăria acestei comune permite excavarea nisipului pentru amenajarea unei plaje al iazului public.

În continuare, în baza acestui certificat, interpretat ca fiind legal, Baraboi A. a angajat persoane care dispun de tehnică de excavare și transportare a nisipului și a organizat extragerea și transportarea zăcămintelor minerale utile (nisip) din cariera neautorizată din sat. Șendreni, r-nul Nisporeni la iazul proprietatea privată din com. Vărzărești, regiunea „Deluț”, până la momentul când au fost depistați de către organele de poliție.

Conform raportului Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale nr. 509/9 din 16.05.2016, prejudiciul cauzat mediului în urma extragerii ilicite a substanțelor minerale utile (nisip) din cariera neautorizată din s. Șendreni, r-nul Nisporeni, conform situație de la 11.05.2016 este în sumă de 387 938 de lei.

Astfel, reieșind din materialele dosarului, Colegiul penal constată că, organul de urmărire penală a încadrat acțiunile inculpatului Ungureanu Constantin în baza art. 328 alin.(3) lit. b) și d) Cod penal, după semnele calificative: „*excesul de putere, adică depășirea în mod vădit a limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege de către o persoană cu funcție de demnitate publică, soldate cu cauzarea de urmări grave intereselor publice*”.

Fiind audiat în instanța de apel inculpatul Ungureanu Constantin, a susținut pe deplin declarațiile oferite în prima instanță, potrivit cărora nu a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii imputate acestuia explicând că, recunoaște că este vinovat parțial prin ceea ce confirmă martorii care au fost audiați pe cauza dată. În luna decembrie anului 2015, a eliberat un certificat cet. Baraboi Anatolie pentru a excava un volum de nisip pentru amenajarea unei plaje publice, din comuna Vărzărești, pentru o zonă de agrement. De când s-a născut el, cunoaște faptul că în comuna s. Vărzărești, s. Șendreni exista minieră de nisip. Eliberând certificatul cetățeanului menționat a fost conștient despre faptul că dumnealul a avut scopuri bune pentru dezvoltarea infrastructurii comunei Vărzărești. Nu este de acord cu faptul că este învinuit penal din motivul că din perioada lunii decembrie 2015 și până la data întocmirii actului din 11.05.2016 de către Agenția Geologică pentru resurse minerale, nu a fost pur și simplu posibilă extragerea acestei cantități de nisip, din motivul că perioada menționată era anotimp de iarnă și după se cunoaște, a fost timp nefavorabil pentru a se deplasa sau excava careva cantități din cariera menționată. Este de acord să fie pedepsit pentru ceea ce a eliberat un certificat, pentru faptul că s-a excavat în jurul de 32 tone de nisip confirmat de către martorii depistați la fața locului. A menționat după capacitatea volumului de transport. Nu a indicat cât nisip, doar că se permite excavarea pentru o plajă. Menționează că, într-adevăr din maniera respectivă s-au efectuat și lucrări publice, construcția drumului. Pe vremea, din câte cunoaște din auzite, foștilor primari se permitea cetățenilor din comuna Vărzărești pentru necesități personale în cantități mici. La moment este plajă publică. În luna mai 2015 nu era trecută după Baraboi Anatolie ca persoană fizică. A eliberat pentru faptul ca să ducă nisip la iazul public. Nu cunoaște dacă fără acel certificat putea să ducă nisip. Baraboi Anatolie nu trebuia să-i întoarcă certificatul. A presupus, a fost eliberat în scopuri bune pentru cetățeanul respectiv și pentru comuna Vărzărești, menționează că nimeni nu a dat nici un leu și nimeni nu a luat nici un leu. El i-a eliberat dumnealul certificatul.

Suplimentar în cadrul ședinței instanței de apel a declarat că, susține declarațiile date anterior în instanța de fond și la urmărirea penală. Ceva suplimentar nu are de adăugat. Nu a indicat ce cantitate și anume nu a indicat cui, dar confirmă că a eliberat certificatul lui Baraboi, și anume Baraboi a fost în ziua aceea cu alte persoane. Nu a indicat în ce cantități urmează să fie ridicat nisipul. Nici nu a indicat perioada concretă. Confirmă că în ziua concretă a fost depistat că Baraboi extrage nisip, până atunci nimeni nu a extras nisipul.

La baza sentinței, instanța de fond a pus următoarele probe:

- **declarațiile reprezentantului părții vătămate Popa Ion**, care fiind audiat în cadrul ședinței instanței de apel a susținut pe deplin declarațiile date în prima instanță potrivit cărora, la data de 06.04.2016 IP Nisporeni a informat Agenția pentru Geologie și resurse minerale pentru faptul extragerii resurselor din s. Vărzărești, r. Nisporeni și a solicitat un specialist pentru stabilirea volumului de nisip extras ilegal și a prejudiciului cauzat mediului. În comun cu IP Nisporeni, Agenția pentru Geologie la data de 11.05.2016 a efectuat un control geologic și supraveghere minieră din s. Vărzărești, r. Nisporeni. În rezultat s-a constatat excavarea minere rudimentare însă din limitele căreia s-a extras zăcămintele de nisip cu ajutorul tehnicilor, că lucrările de extragere a nisipului s-a efectuat ilegal, în lipsa dreptului de folosire a subsolului, actului de confirmare, documentația de proiect avizată și licenței pentru tipul. De asemenea, s-a constatat că volumul de nisip extras neilicite, conform situației la 11.05.2016 este de 2050 m³. Potrivit calculului din 16.05.2016, prejudicial cauzat mediului constituie 387 938 lei. Potrivit art.10, lit. g) codului Subsolului, este unica autoritate competentă care să întenteze acțiuni în privința prejudiciului cauzat mediului și actelor normative în domeniu. Din cele menționate, scopul asigurării, Ministerul Agriculturii și mediului solicită recunoașterea în calitate de parte vătămată, susține cererea. Conform formulei calculului de instrucțiunii, de 90 lei. Din cadrul Agenției pentru Geologie, este specialist în sol și subsol, care face parte din Agenția pentru Geologie și Resurse. Nu cunoaște câți specialiști sunt. Raportul a fost întocmit de Agenția pentru Geologie. Nu poate să spună cine a întocmit raportul. Nu poate să răspundă afirmativ cine a întocmit raportul. Aici crede că este o greșeală. Argila și nisipul nu este una și aceeași substanță. Dacă este nevoie v-or prezenta. La moment nu poate răspunde. Există nisip, depinde de calitate. După aprecierea inspectorului care a efectuat controlul, așa au considerat că este de 90 lei. Daune în extragere a nisipului ilegal.

- **Suplimentar, în cadrul ședinței instanței de apel**, reprezentantul părții vătămate Popa Ion, a declarat că, susține declarațiile făcute anterior. Conform nr. 385 punct. 14 din 08.08.2014 este o formulă în acea instrucțiune, s-a calculat și prejudiciul cauzat mediului. Domnul Ungureanu nu avea dreptul, nici nu e o decizie este un certificat care se eliberează. Din prejudiciu susținut de Agenție nu a fost recuperat nimic. Pe perioada anilor 60-70 nici nu era acel obiect care s-a stabilit, ei nici în cerere nu au stabilit perioada extragerii.

- **Declarațiile martorului Șaptesate Petru verificate în instanța de apel**, potrivit cărora, în anul 2015 a participat la excavarea nisipului, pentru a participa pentru o binefacere pentru Baraboi Anatolie, pentru a transporta nisip la iaz la „Deluț”. Cunoaște din ceea ce i-a spus Condrea Serghei, este un certificat pentru a permite excavarea nisipului. El personal nu a văzut certificatul respectiv. L-a întrebat pe domnul Condrea de unde este certificatul, i-a spus că este de la primărie. Mai era Ciochină, Condrea Serghei, Valeriu Canuda și Vitalie, toți au transportat de câte două ori. Nisipul nu avea nici o calitate pozitivă, este tare prost pentru construcții.

- **Declarațiile martorului Marian Vitalie/ verificate în instanța de apel**, potrivit cărora, aproximativ în anul 2015, toamna târziu, a primit un telefon de la Sergiu Condrea ca să meargă și să încarce nisip de la Șendreni cu excavatorul său. El i-a zis că este ilegal și nu se duce, după aceea a spus că este totul legal și a spus să se ducă să facă o binefacere pentru Vărzărești, pentru o plajă. S-a dus a doua zi dimineață, i s-a dat un certificat în mână, certificatul l-a dat unui agent de la poliția economică, scria că se permite pentru extragerea nisipului, nu știe ștampila a cui era. A încărcat nisip de două ori, a încărcat pe Sergiu Condrea, Dima, Petru și Canuda de două ori. Erau trei tractoare și un gaz 53.

- **Declarațiile martorului Baraboi Anatolie/ verificate în instanța de apel**, potrivit cărora, la sfârșitul anului 2015 a cumpărat un lot de pământ cu un iaz pentru a face o zonă de agrement, s-a apucat de construcție, a adus niște nisip de la Costuleni. A vorbit cu domnul Condrea, pentru că dumnealui prestează servicii, l-a întrebat dacă are vreo săpare, pentru că a avut nevoie de nisip nu bun. El a spus că îl ajută cu tehnică, dar să fie un document legal. El a întrebat pe mulți, și a constatat că se fac săpături doar la Șendreni, s-a apropiat de domnul primar, cunoscând că de acolo se extrage nisip de tot raionul. S-a apropiat de domnul Primar Ungureanu, s-a adresat la dumnealui, primarul i-a dat o foaie, care era cu ștampilă și cu semnătură, unde era scris că îi dă voie să ia nisip, el cu domnul primar s-au înțeles să ia câteva mașini, domnul primar a spus că este agent economic și face o binefacere. El era nou pe teritoriul satului Vărzărești, și domnul primar era nou, el a apelat la el ca să facă o binefacere. Documentul i l-a dat tractoriștilor, tractoriștii s-au dus într-o dimineață și s-au încărcat. Era un excavator și patru unități de transport, în total au dus 30-32 tone, fiecare unitate a fost încărcată aproximativ de 2 ori. Când a dat poliția de dânsii, l-au chemat și pe el la poliție. S-au dus la iaz și a arătat nisipul de pe malul iazului. Nu mai ține minte cum a fost vorba că face o binefacere pentru iaz.

- **Declarațiile martorului Condrea Serghei / verificate în instanța de apel**, potrivit cărora, îl cunoaște pe domnul primar, care este primar în s. Vărzărești. Nici nu știe cum îl cheamă nu are careva relații. Certificatul îl are în față unde scrie că: Primăria comunei Vărzărești, permite excavarea nisipului pentru amenajarea plajei la iazul public Maiac Deluț. Certificatul este semnat de către primarul s. Vărzărești, nu este datat cu vreo dată. S-au dus în carieră au excavat, și încărcat transportul care trebuia să care, la puțin timp după asta a ajuns poliția, care i-a întrebat ce fac în carieră, a arătat certificatul, au extras nisip în ziua aceea. Înainte de a veni poliția, ei au transportat nisip de 4 ori. Erau trei tractoare și un automobil. Când a venit poliția, tot transportul menționat era încărcat cu nisip, nisipul l-a dus la iazul la Deluț. După care, polițistul a spus să se prezinte la poliție cu tot cu transport, l-a sunat poliția și i-a spus să ia toți băieții. S-au descărcat și s-au dus la poliție. S-au pornit cu toții să se ducă la poliție, pe drum l-a sunat din nou polițistul și i-a spus să nu mai vină la poliție, că să se întâlnească în carieră. Ei s-au dus în carieră, s-au încărcat a doua oară și a apărut și poliția, i-a investigat, le-au luat datele de la toți și le-a spus că sunt liberi. Au dus nisipul a doua oară și s-au dus cu toții acasă. După nu au mai fost în carieră. Atunci a fost prima dată când a fost acolo. Data nu o țin minte, în toamna anului 2015, l-a sunat domnul Anatolie Baraboi și l-a rugat ca să găsească transport ca să facă o binefacere, ca să ducă nisip pentru amenajarea plajei publice. Nu i-a spus de unde, el i-a zis că până nu îi dă un document legal ca să nu aibă probleme cu legea, nu i-a spus de unde. După ce s-au întâlnit, a spus că de la cariera de la Vărzărești, el va găsi document, el doar să găsească transport, a vorbit cu băieții: Canuda, Petru, Valeriu, Petru, Vitalie și el, patru transporturi și excavator. Cu excavatorul era Vitalie. Înainte de a se duce, Baraboi Anatolie le-a dat la mână documentul legal, le-a arătat băieților documentul.

- **Declarațiile martorului Ciochină Dmitrii / verificate în instanța de apel**, potrivit cărora, în luna decembrie, cu doi ani în urmă, s-a dus la carieră împreună cu prietenii, Sergiu Condrea, Marian Vitalie, Șaptesate Petru și Canuda Valeriu s-au dus la carieră la Șendreni ca să ducă nisip la plaja lui Anatolie Baraboi. L-a întrebat pe Condrea Sergiu, a spus că este un document. A văzut un document, nu și-a dat tare interesul de acea hârtie. O oră-două au durat lucrările, au dus două remorci de patru tone. Poliția i-a oprit, ei se duceau cu golul, a intervenit poliția, a terminat lucrul și s-au dus la poliție. Lui personal primarul certificat nu i-a eliberat. Erau amestecături, nisip cu lut, nu e bun pentru construcții în viziunea sa. El acolo e un fel de ajutor.

- **Declarațiile martorului Canuda Valeriu/ verificate în instanța de apel**, potrivit cărora, data și ziua nu o știe, era în luna decembrie, cu aproximativ doi ani în urmă. Condrea Serghei l-a sunat să facă binefacere, i-a spus să ducă niște nisip, are unitate de transport Gaz 3307, a spus să care nisip de cariera de la Șendreni. El a fost de acord. A întrebat dacă este permisiune, a spus că este. I-a arătat foaia, nu știe ce a fost scris acolo. A spus că este din partea primăriei. Da, s-a dus la carieră, a extras două remorci, ceilalți: Condrea, Petrea și Dima au extras tot două.

- **Declarațiile martorului Tonu Mihail/ verificate în instanța de apel**, potrivit cărora, el este persoana care a întocmit raportul dat. Controlul în rezultatul căruia s-a constatat extragerea nisipului din s. Vărzărești, r. Nisporeni a fost efectuat la data de 11 mai 2016, conform solicitării IP Nisporeni. La fața locului au participat doi inspectori din cadrul Agenției pentru Geologie și resurse minerale și reprezentant a IP Nisporeni. În procesul controlului, în limitele localității menționate s-a constatat existența unei excavații miniere din care recent, la momentul respectiv se efectuase lucrări de extragere a sedimentelor de nisip cu ajutorul tehnicii de lucru. Erau prezente urme de anvelope, precum și urme a dinților căușului de excavator. În rezultatul constatării extragerii recente a nisipului cu stația GPS verificată metrologic au fost stabilite coordonatele geografice ale suprafeței, de unde s-a extras nisip recent, în vederea evaluării volumului extras. Totodată, menționează că lucrările respective de extragere a nisipului au fost efectuate în lipsa dreptului de folosință asupra subsolului și anume, contractul încheiat cu organul central de mediu, în lipsa perimetrului minier, în lipsa proiectului tehnic de lucru coordonat și expertizat și în lipsa licenței pentru genul respectiv de activitate, acte care sunt prevăzute în codul subsolului din 2009, ca acte permisibile pentru extragerea substanțelor minerale utile. Ulterior, după prelucrarea datelor din teren, a constatat că suprafața de unde recent se efectuase extragerea nisipului, constituia la momentul controlului 205 mp, iar grosimea stratului de nisip era 10 m. Respectiv, volumul de nisip a constituit 2050 mc. După care, în scopul executării solicitării IP Nisporeni și prevederilor legislației mediului în vigoare, a stabilit prejudiciul cauzat mediului prin extragerea ilicită de nisip. Prejudiciul a fost calculat conform instrucțiunii nr. 325 din 20.09.2004 a Ministerului Mediului publicat în Monitorul Oficial în același an, pentru evaluarea prejudiciului punct. 14 a instrucțiunii prevedere nemijlocit formula de calcul. În formula de calcul sunt utilizați coeficienți indicați expres prin instrucțiune, precum și date suplimentare necesare, cum ar fi volumul extragerii ilicite, prețul de cost al substanțelor respective. Astfel, în ceea ce privește prețul substanțelor extrase ilicit acesta a fost stabilit în baza informațiilor oficiale prezentate Agenției de către beneficiarii subsolului, care extrag și comercializează nisip în regiunea r. Nisporeni. Datele respective, ei le prezentau obligatoriu agenției anual prin intermediul dării de seamă cu privire la starea și notificarea volumului de nisip atribuit în folosință, procedura stabilită în regulamentul aprobat de Hotărârea Guvernului 418 din I 37. Astfel, cunoscând toate datele necesare, a fost aplicată formula specificată în punctul 14 al instrucțiunii 325

din 2004 și în final, s-a stabilit că prejudiciul cauzat mediului prin extragerea ilicită de nisip din limitele satului Vărzărești, r. Nisporeni, conform situației la 11.05.2016 constituia 387 938 lei. Ulterior, despre rezultatele controlului conform solicitării Agenției a informat IP Nisporeni cu indicarea volumului de nisip extras și prejudiciul cauzat și cu anexarea actelor de constatare pentru examinarea acestora și întreprinderea măsurilor prevăzute de legislația în vigoare. De asemenea, a informat Ministerul Mediului despre rezultatele controlului respectiv ca organ abilitat în intentarea procedurilor de recuperare a prejudiciului cauzat mediului. La momentul efectuării controlului activa în cadrul AGRM în calitate de șeful direcției control geologic și supraveghere minieră, de competențele căruia era conform regulamentului direcției și regulamentul agenției efectuarea controlului geologic și de supraveghere în limitele prevederilor codului solului din 2009. După întocmirea raportului, acesta a fost transmis prin scrisoare oficială de către IP Nisporeni, Ministerului Mediului. Nu a fost remis Primăriei Vărzărești. A menționat că în limitele unei excavații vechi, proaspete au fost extrase mineralele. Raportul privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii ilicite a nisipului din s. Vărzărești, r. Nisporeni l-a întocmit în calitate de inspector pentru geologie și supraveghere minieră din cadrul direcției control geologic și supraveghere minieră a AGRM. Raportul respectiv nu este un raport de expertiză, nu este indicat că ar fi un raport de expertiză. Acest raport rezultă din procedura indicată în Instrucțiunea 325 din 2004. Pe lângă faptul, că la momentul respectiv deținea funcția de șef de direcție în cadrul unei instituții publice, subordonată unei autorități centrale, clasificarea postului stabilit de către agenție era de inspector iar în direcția în care activa, conform regulamentului unde activa, presupunea efectuarea controalelor geologice planificate cu întocmirea actelor de constatare. Pentru raportul respectiv nu este specificat faptul despre perfectarea altor prevederi stabilite în instrucțiune și executorul acestora. Pentru rapoartele respective Agenția dispune de un regulament intern. Sunt indicate executor și nr de înregistrare și calcul. Volumul de 2050 m cum a mai specificat anterior era doar volumul extras recent, la momentul controlului unde erau prezente urme de extragere proaspătă a nisipului fără a fi luată în întreaga suprafață de alte lucrări miniere. Pe motiv că, conform spuselor la fața locului a IP Nisporeni, anume la locul unde a fost măsurările s-a constatat tehnică specială de lucru, care a efectuat lucrări. Perioada recentă nu o putem concretiza, pe motiv că nu se cunoaște începutul și când au fost stopate lucrările. Conform prevederile art. 1 Codul subsolului din 2009 în calitate de substanță minerală utilă, sunt toate tipurile de sedimente. Substanțele minerale utile și domeniului de utilizare conform proprietăților fizice și chimice este stabilit doar de laboratoarele specializat în domeniul dat. Anterior, a menționat că prețul inclus în raportul respectiv a fost stabilit în baza informației care o deține Agenția, în baza dărilor de seamă prezentată de către agenția a subsolului, conform prețului indicat de către aceștia a fost obținut o medie din regiune și constituia 90 lei pentru un metru cub. Sunt substanțe minerale diferite. Era o greșeală mecanică. Nu a atras pe motiv că procedura nu prevede faptul respectiv. Nu a explicat, pe motiv că la momentul controlului și actele nu este indicat despre faptul că persoane terțe ar fi extras nisipul. Referitor la stabilirea gravității față de interesele publice nu se poate exprima. Cât privește urmările aduse mediului aceste au fost indicate în actele de către Agenție, deoarece s-a folosit subsolul ilicit și de asemenea, nu s-au achitat taxele prevăzute de codul subsolului și codul fiscal.

- **conținutul procesului-verbal de cercetare la fața locului din 24.12.2015**, cu planșe fotografice (f.d. 23-26);

- **conținutul certificatului eliberat de către primarul com. Vărzărești**, prin care se permite excavarea nisipului pentru amenajarea plajei iazului „Maica Deluț” (f.d. 39);

- **conținutul raportului nr. 09-22-003 din 16.05.2016** cu privire la rezultatele controlului în limitele s. Vărzărești, r-nul Nisporeni și raportului privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile nr. 09-21-003 din 16.05.2016 (f.d. 53-54);

- **conținutul procesului-verbal de constatare la fața locului din 11 mai 2016** (f.d. 82).

Pentru a statua asupra acestei concluzii, Colegiul, în principal, a rezultat din următoarele.

Mai întâi, se notează că, în urma analizării minuțioase a textului sentinței contestate, preponderent a părții descriptive ale acesteia, se constată indubitabil că alegațiile procurorului sunt întemeiate, întrucât prima instanță a eșuat să respecte garanțiile procedurale subsecvente unui proces echitabil, analizând superficial circumstanțele cauzei și, în general, învinuirea incriminată lui Ungureanu C.

Or, principala problemă adusă în discuție pe orice cauză penală se referă la vinovăția sau nevinovăția persoanei deferite judecării în raport cu faptele infracționale imputate acesteia prin rechizitoriul. Potrivit actului de sesizare a instanței, se constată că, în urma efectuării acțiunilor de investigare în vederea acumulării probatoriului, analizând probele, procurorul a conchis asupra încadrării juridice a faptelor incriminate inculpatului în baza art. 328 alin. (3) lit. b) și d) Cod penal, adică depășirea în mod vădit a limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, de către o persoană cu funcție de demnitate publică, soldate cu cauzarea de urmări grave intereselor publice.

Colegiul consideră esențialmente necesar de a reda cu exactitate conținutul părții de expunere a rechizitoriului, întocmit în privința lui Ungureanu C., pentru a accentua faptul că, de facto, instanța de fond nu a constatat fapta de comitere a contravenției prevăzută de art. 313 Cod Contravențional odată ce a statuat asupra vinovăției ultimului anume în baza articolului menționat.

Prin urmare, potrivit actului de învinuire și celui de sesizare a instanței, circumstanțele factologice ale speței au fost rezumate, după cum urmează: „Ungureanu C., deținând funcția de primar al comunei Vărzărești, în temeiul hotărârii Judecătoriai Nisporeni din 6 iulie 2015 privind confirmarea legalității alegerilor locale turul II din 28 iunie 2015, circumscripția electorală 23/21 Vărzărești, r-nul Nisporeni, fiind persoană cu funcție de demnitate publică, conform art. 123 alin. (3) Cod penal, care prin numire a fost autorizată și investită de stat să presteze în numele acestuia și să îndeplinească activitatea de interes public, acționând contrar atribuțiilor acordate prin Legea cu privire la administrația publică locală nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006, a comis fapta prejudiciabilă prevăzută de legea penală în următoarele circumstanțe:

În luna decembrie, anul 2015, acționând cu intenție directă, în lipsa a careva documente oficiale care i-ar fi permis exploatarea și extragerea zăcămintelor minerale utile (nisip), încălcând prevederile art. 29 lit. g) al Legii nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală potrivit căreia: „primarul exercită în teritoriul administrat următoarele atribuții de bază și anume răspunde de administrația bunurilor domeniului public, în limitele competenței sale” și prevederile art. 35 alin. (1) din Codul subsolului potrivit căroră: „Activitățile de extragere a substanțelor minerale utile sau apelor minerale naturale și potabile sunt supuse licențierii în conformitate cu Legea nr. 45-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător și pot fi desfășurate de către beneficiarii subsolului, care întrunesc și respectă cerințele prezentului cod și ale legislației”, i-a eliberat lui Baraboi A. un certificat semnat și ștampilat cu ștampila primarului comunei Vărzărești, r-nul Nisporeni, conform căruia primăria acestei comune permite excavarea nisipului pentru amenajarea unei plaje al iazului public. În continuare, în baza acestui certificat, interpretat ca fiind legal, Baraboi A. a angajat persoane care dispun de tehnică de excavare și transportare a nisipului și a organizat extragerea și transportarea zăcămintelor minerale utile (nisip) din cariera neautorizată din sat. Șendreni, r-nul Nisporeni la iazul proprietatea privată din com. Vărzărești, regiunea „Deluț”, până la momentul când au fost depistați de către organele de poliție. Conform raportului Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale nr. 509/9 din 16.05.2016, prejudiciul cauzat mediului în urma

extragerii ilicite a substanțelor minerale utile (nisip) din cariera neautorizată din s. Șendreni, r-nul Nisporeni, conform situație de la 11.05.2016 este în sumă de 387938 de lei.”

În continuare, se notează că, potrivit alin. (1) din art. 325 din Codul de procedură penală, judecarea cauzei în prima instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu – actul prin care persoana trimisă în judecată este oficial înștiințată, în scris, cu privire la temeiul legal și factual al acuzațiilor care i se incriminează.

Prin alte cuvinte, obiectul cercetării instanței de judecată îl constituie nemijlocit actul de sesizarea a acesteia, unde este descrisă amănunțit învinuirea coroborată cu probatoriul administrat întru dovedirea acesteia, instanța urmând a cerceta probele și a se expune dacă vinovăția persoanei deferite justiției a fost demonstrată.

Pentru justa soluționare a cauzei o atenție deosebită, de fiecare dată, urmează a fi acordată actului prin care inculpatului i se aduce învinuirea. Neconcordanța celor consemnate în rechizitoriu cu prevederile legislației în vigoare la momentul judecării cauzei, poate constitui obiect de dispută la toate etapele procesului penal, mai cu seamă dacă nu a fost soluționat corespunzător de către prima instanță.

În speță, instanța nu a acordat o atenție cuvenită și nu a comentat faptul că inculpatul a fost învinuit de comiterea infracțiunii de exces de putere, soldată cu cauzarea de urmări grave intereselor publice, ambele sintagme evidențiate constituind obiect de examinare a Curții Constituționale, fiind declarate neconstituționale. Dar, făcând abstracție de la acestea, a conchis asupra soluției de încetare a procesului penal întentat în privința lui Ungureanu C. în baza art. 328 Cod penal, întrucât fapta nu întrunește elementele acestei infracțiuni, totodată admitând mai multe erori procesuale.

În situația în care, învinuirea înaintată inculpatului nu și-a găsit confirmarea, instanța ajungând la concluzia că fapta comisă de inculpat reprezintă o contravenție, cauzei îi sunt incidente aceleași prevederi ale Codului de procedură penală, în corespundere cu care, partea descriptivă a sentinței trebuie să cuprindă: descrierea faptei, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii; probele pe care se întemeiază concluziile instanței de fond și motivele pentru care instanța a respins alte probe; în cazul când o parte a acuzației este considerată neîntemeiată – temeiurile pentru aceasta; încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, motivele pentru modificarea învinuirii dacă la judecată s-a efectuat așa ceva.

De altfel, aceleași reguli sunt consemnate și în art. 462 din Codul contravențional, potrivit căroră hotărârea judecătorească trebuie să fie legală, întemeiată și motivată, acesta constă din parte introductivă, parte descriptivă și dispozitiv. Partea descriptivă cuprinde: circumstanțele constatate în judecarea cauzei; probele pe care se întemeiază concluzia și motivele de respingere a probelor; norma contravențională pe care se întemeiază soluționarea cauzei.

Pe când, instanța investită cu soluționarea fondului cauzei, derogând de la prevederile legale nominalizate supra, nu a reținut în sarcina lui Ungureanu C. nici o faptă prejudiciabilă, de care acesta ar fi vinovat, nici contravențională, nici penală.

Astfel, prima instanță, contrar prevederilor legale pertinente, evidențiind că lui Ungureanu C. „fiindu-i incriminată comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) și d) Cod penal” (f.d.219, vol. I) și neconstatând fapta prejudiciabilă de care acesta se face vinovat, a conchis asupra soluției de încetare a procesului penal, cu atragerea lui la răspunderea contravențională pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 313 Cod Contravențional și încetarea procesului contravențional în temeiul art. 30 din același Cod, din motivul expirării termenului de prescripție.

Succesiv, în partea descriptivă a sentinței se regăsesc următoarele statuări:

- instanța de judecată, audiind inculpatul, martorii, examinând materialele dosarului consideră că, învinuirea adusă inculpatului în ședința de judecată și-a găsit confirmarea (f.d. 219, verso, vol. I);
- în baza certificatului emis de către primarul Ungureanu C., anexat la materialele dosarului într-adevăr s-a permis excavarea nisipului pentru amenajarea plajei la iazul public „Deluț”, fapt recunoscut de inculpat atât în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul cercetării judecătorești (f.d. 221, verso, vol. I);
- însă, în conformitate cu probele administrate ... instanța consideră că, inculpatul Ungureanu C. nu a comis infracțiunea prevăzută de art. 328 alin. (3) Cod penal, dar acțiunile sale pot fi încadrate semnalmmente în contravenția prevăzută de art. 313 Cod Contravențional (f.d. 222, vol. I);
- ca urmare a faptului că nu a fost posibil de stabilit exact volumul prejudiciului adus instanța consideră că, acțiunile inculpatului urmează a fi calificate ca componență de contravenție și nu ca componență de infracțiuni (f.d. 222, vol. I);
- acțiunile lui Ungureanu C. nu se încadrează în prevederile art. 328 alin. (3) alin. (3) lit. b) și d) Cod penal, fiindcă lipsesc daunele în proporții mari care reprezintă principalul element al laturii obiective, iar în cazul în care unul din elementele componenței de infracțiune nu este prezent, atunci nu poate exista infracțiunea, toate elementele fiind interdependente între ele (f.d. 222, vol. I);
- cauza se încetează, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii (f.d. 222, verso, vol. I).

Din rezumatul celor expuse supra, Colegiul constată că, în esență, prima instanță, neconstatând vreo faptă prejudiciabilă în sarcina inculpatului, a conchis asupra încetării procesului penal ce-l vizează pe Ungureanu C., deoarece fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii de exces de putere, după cum i s-a înaintat învinuirea, nefiind confirmată cauzarea daunelor în proporții mari, care reprezintă principalul element al laturii obiective.

Revizuiind cadrul legal pertinent, în raport cu soluția adoptată de prima instanță, se relevă că, potrivit normei de trimitere, art. 332 Cod de procedură penală, de care s-a condus instanța, aceasta prevede că, în cazul în care pe parcursul judecării cauzei se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5)-9), 285 alin. (1) pct. 1), 2), 4), 5), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. În cazul în care fapta persoanei constituie o contravenție administrativă, instanța încetează procesul penal și, concomitent, soluționează cauza conform prevederilor Codului contravențional.

Pe de altă parte, art. 391 alin. (1) din Codul de procedură penală, stipulează că sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă: 1) lipsește plângerea părții vătămate, plângerea a fost retrasă sau părțile s-au împăcat; 2) a intervenit decesul inculpatului; 3) persoana nu a atins vârsta pentru tragere la răspundere penală; 4) există o hotărâre judecătorească definitivă asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă; 5) există o hotărâre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de clasare a procesului penal; 6) există alte circumstanțe care exclud sau condiționează nomirea

persoanei de sub urmărirea penală sau de clasare a procesului penal, 6) exista alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală; precum și 7) în cazurile prevăzute în art. 54-56 din Codul penal.

Pe aceeași linie de considerente, se menționează că, dacă în urma administrării probelor se constată că faptei concrete descrise în rechizitoriu, îi lipsesc anumite elemente sau semne a elementelor prevăzute de partea generală și partea specială a Codului penal, care ar permite calificarea acesteia drept o infracțiune și nu este posibilă schimbarea încadrării juridice într-o altă infracțiune, urmează să se dispună soluția stipulată în legea procesual-penală la art. 390, având în vedere că norma dată prevede exhaustiv că, dacă fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii se adoptă sentință de achitare.

Prin urmare, prima instanță a dispus încetarea procesului penal indicând în motivarea hotărârii că nu poate fi stabilit cu exactitate volumul prejudiciului adus, adică „lipsesc daunele în proporții mari care reprezintă principalul element al laturii obiective, iar în cazul în care unul din elementele componente de infracțiune nu este prezent, atunci nu poate exista infracțiunea, toate elementele fiind interdependente între ele”.

Față de cele ce preced, Colegiul Penal concluzionează că, prima instanță și-a motivat soluția de încetarea a procesului penal bazându-se preponderent pe un temei de achitare, și anume pe cel stipulat de art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală – fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Potrivit 285 alin. (1) și (2), 275 pct. 9), art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, dacă există alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală se adoptă sentința de încetare.

În aceeași ordine de idei, urmează a se reține că, prin Hotărârea Curții Constituționale nr.22 din 27.06.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 328 alin.(1) din Codul penal, a fost declarat neconstituțional textul „intereselor publice sau” din alin.(1) al art.328 Cod penal.

În susținerea soluției respective, Curtea Constituțională a statuat că, garanțiile instituite în Constituție impun ca doar legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective, să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală. O astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive. Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului.

Curtea Constituțională a mai reținut că, art.328 Cod penal sancționează fapta de exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu. Prin alin.(1) al acestui articol, legiuitorul a incriminat această faptă ca fiind: „Săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.” Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu este o infracțiune de rezultat (materială), astfel încât consumarea ei este legată, în mod obligatoriu, de producerea unor consecințe prejudiciabile, și anume: „cauzarea daunelor în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice”.

La fel, Curtea a mai indicat că, Comisia de la Veneția a recomandat ca prevederile penale naționale cu privire la „abuzul în serviciu”, „abuz de putere” și expresii similare să fie interpretate în sens restrâns și aplicate cu un grad înalt de prudență, astfel încât să poată fi invocate numai în cazuri în care fapta este de natură gravă, cum ar fi, spre exemplu, infracțiuni grave împotriva proceselor democratice naționale, încălcarea drepturilor fundamentale, subminarea imparțialității administrației publice etc.

Cu privire la claritatea prevederilor „intereselor publice” și „drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice”, examinând prevederile art.328 alin.(1) Cod penal, Curtea a constatat că, una din urmările prejudiciabile ale infracțiunii de exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu o constituie cauzarea unor daune considerabile „intereselor publice”. Lipsa unor prevederi pentru evaluarea caracterului considerabil al urmărilor prejudiciabile cauzate intereselor publice deschide un teren larg arbitrarului, existând riscul ca acțiunile persoanei publice care depășesc limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, indiferent de gravitatea faptei săvârșite, să cadă sub incidența normei penale.

Mai mult, prezintă relevanță faptul că, în Hotărârea nr. 22 din 27.06.2017, Curtea Constituțională i-a formulat Parlamentului o adresă, în care a menționat că, art.328 alin.(1) din Codul penal, prevăzând o infracțiune materială, include „interesul public” în urmările prejudiciabile ale acesteia, însă norma de trimitere (art.126 alin. (2) din același cod), în temeiul căreia se evaluează în concreto prejudiciul cauzat în fiecare caz, nu stabilește în concreto interesul public ca valoare socială care poate fi determinată și nici nu indică criteriile de evaluare a acesteia.

Astfel, Curtea a menționat că atribuirea unei fapte infracționale concrete ca prejudiciind „interesul public”, în abstracto, nu poate satisface cerința de claritate și previzibilitate și totodată constituie o interpretare a legii penale extensivă și defavorabilă persoanei. Respectiv, având în vedere faptul că noțiunea „interes public” se regăsește în mai multe componente de infracțiuni și contravenții, Parlamentul urmează a efectua modificările de rigoarea cadrului legal, cu luarea în considerare a raționamentelor expuse în hotărârea Curții.

Prin prisma prevederilor legale, Colegiul penal reiterează că în speța dată sunt aplicabile prevederile art.391 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, care stabilește că *sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă: există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.*

Or, imputarea unei persoane a prejudicierii „interesului public”, nu poate satisface cerința de claritate și previzibilitate a unei norme și totodată constituie o interpretare a legii extensivă și defavorabilă persoanei.

Mai mult, prin Hotărârea nr. 22 din 01.10.2018 privind excepția de neconstituționalitate a art. 328 alin.(3) lit. d) din Codul penal (excesul de putere și depășirea atribuțiilor de serviciu soldate cu urmări grave),(Sesizarea nr.94g/2018), instanța constituțională a declarat articolul nominalizat ca neconstituțional, reținând că nu există niciun text normativ care ar defini noțiunea de „urmări grave”, utilizată în art.328 alin.(3) lit. d) din Codul penal. De asemenea, legea nu stabilește niciun criteriu material care să cuantifice gravitatea urmării prejudiciabile. Astfel, există riscul ca o urmare să fie catalogată drept gravă în baza unor criterii arbitrare și discreționare de către cei care au competența aplicării legii penale.

Mai mult, potrivit art. 28 alin. (2) al Legii cu privire la Curtea Constituțională -actele normative sau unele părți ale acestora declarate neconstituționale devin nule și nu se aplică din momentul adoptării hotărârii respective a Curții Constituționale. Conform art. 3 alin. (1) Cod de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.

Totodată, instanța de apel reține că existența Hotărârii Curții Constituționale menționate, nu poate servi temei de achitare a inculpatului, or în învinuire este indicat că inculpatul a prejudiciat interesele publice, iar alte semne calificative cum ar fi interesele persoanelor juridice, nu au fost incriminate inculpatului, iar în conformitate cu prevederile art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu, circumstanțe ce condiționează încetarea procesului penal, dar nu achitarea inculpatului.

Astfel, reieșind din circumstanțele stabilite mai sus, Colegiul penal conchide că cererea de apel declarată de către acuzatorul de stat urmează a fi admisă, inclusiv din alte motive, cu casarea totală a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță privind încetarea procesului penal în privința lui Ungureanu Constantin învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b), d) Cod penal, în conformitate cu prevederile art. 391 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală.

Mai mult, deoarece, procesul penal în privința lui Ungureanu Constantin, învinuit în baza art. 328 alin.(3) lit.b), d) Cod penal urmează a fi încetat, conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, pe motiv că există alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală, acțiunea civilă înaintată de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova către Ungureanu Constantin, cu privire la încasarea din contul acestuia a sumei de 387 938 lei, cu titlu de prejudiciu cauzat mediului, se respinge ca neîntemeiată.

În consecință, potrivit legii, se impune soluția enunțată în concluzie.

7. În conformitate cu art.415 alin.(1), pct.2, art.409 alin.(2), art. 417-419 Cod procedură penal Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, -

D E C I D E:

Admite apeul declarat de procurorul în Procuratura raionului Nisporeni, Diaconu Teodor, inclusiv din alte motive, casează total sentința Judecătoriei Ungheni din 24 aprilie 2018 și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Procesul penal în privința lui Ungureanu Constantin, învinuit în baza art. 328 alin.(3) lit.b), d) Cod penal de încetat, conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, pe motiv că există alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

Acțiunea civilă înaintată de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova către Ungureanu Constantin, cu privire la încasarea din contul acestuia a sumei de 387 938 lei, cu titlu de prejudiciu cauzat mediului, se respinge ca fiind neîntemeiată.

Decizia este executorie, dar poate fi supusă recursului la Curtea Supremă de Justiție a RM în termen de 30 zile din data pronunțării deciziei integrale în ședință publică la 07 mai 2019, ora 14.00.

Președintele ședinței:

Pleșca Ion

Judecători:

Negru Maria

Spoială Alexandru